

Versie 8 sterk uitgebreid

BibleWorks, nog altijd een topper

 BibleWorks Software for Biblical Exegesis & Research

door ds. M. Aangeenbrug

Er is heel wat Bijbelsoftware op de markt. Met verschillende programma's heb ik gewerkt, maar bibleworks blijft toch nog steeds mijn favoriet. Een makkelijk te bedienen programma, met veel informatie aan boord, zowel qua bijbelvertalingen, woordenboeken en grammatica. Inmiddels is versie 8 verschenen, waar kennelijk meer dingen zijn veranderd dan in versie 7, die ik nooit had aangeschaft. We zullen zien wat het wordt en nemen u mee door de installatie van deze nieuwe versie.

Allereerst moet de oude versie compleet verwijderd worden. Dit kan gewoon via het configuratie scherm. De mappen met daarin eventueel persoonlijke bestanden blijven staan, aldus de handleiding. Het valt echter op dat er bij het verwijderen nog heel wat bestanden, kaarten, updates, etc. blijven staan. Zie het kader.

Sleutels

BWorks kan als CD-versie of als DVD-versie besteld worden. Ik koos voor de DVD. Wanneer deze gestart is verschijnt een venster waarin men de productsleutel die is meegezonden moet opgeven. Tegelijk moeten hier eventueel sleutels opgegeven worden voor bijzondere modules, waarvoor men in het verleden een ontsluitingscode heeft aangevraagd. Het standaardprogramma heeft echter voldoende in huis om alle zoekwerk, exegetische en grammaticale onderzoek te kunnen doen.

Wanneer gevraagd wordt naar de map waarin het programma geïnstalleerd moet worden, wordt standaard aangegeven C:\ProgramFiles\Bworks. Uiteraard hebt u vanaf het begin van het gebruik van uw PC of laptop uw harde schijf in meerdere partities ingedeeld. Op de C-schijf staat immers het besturingsprogramma en daar moeten niet teveel andere

programma's bijkomen. Zelf staat op mijn D-schijf allereerst een indeling in hoofdmappen: Administratie, Bijbel, Internet, Multimedia, Tekstwerk en Tools. In hoofdlijnen kun je daar alles in kwijt. In de map Bijbel staan alle bijbelgerelateerde programma's, waaronder dus bibleworks.

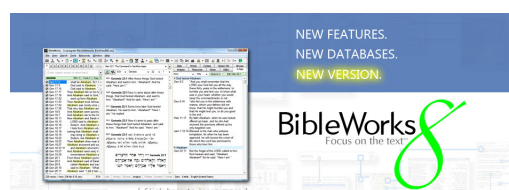
Installatieperikelen

Een van de ergernissen bij het verwijderen van een programma is altijd weer de restbestanden, registersleutels, iconen e.d. De automatische verwijdering van de computer regelt dat vaak maar bar slecht. Soms moet eerst de PC opnieuw opgestart worden, maar ook ditmaal helpt dit niet. Vele sporen blijven vaak achter, zo ook hier.

In het register blijven eveneens verwijzingen naar de oude versie 6 staan. En op de werkbalk of het bureaublad blijven iconen verwijzen naar het programma dat er niet meer is. Dat zou allemaal niet mogen. Dat is ook een van de redenen dat computerbestanden zo snel vervuilen.

Ik heb daarom de hele inhoud van de map waarin Bibleworks staat apart gezet om te zien of er na de nieuwe installatie nog veel van nodig zou zijn geweest. Achteraf blijkt dat een deel van de bestanden wel opnieuw gebruikt wordt, maar dat er ook veel bestanden zouden blijven staan die in het nieuwe programma niet meer nodig zijn. Bij elkaar een vervuiling van 100 MB die nooit meer weg gaat als je het zelf niet doet. In principe kunnen alle bestanden uit de map weggedaan worden, behalve de eigen aantekeningen in de map 'notes'.

Voor het schoonmaken van het register gebruik ik trouwens regelmatig CCleaner, een van de beste en betrouwbaarste programma's om vuile registers schoon te maken (noodzakelijk voor een goede en snelle werking van uw pc!). Je kunt hiermee apart oude registersleutels verwijderen. Bovendien maakt het eerst een back-up van de sleutels die verwijderd gaan worden. Ingeval van een foutieve handeling kunnen de sleutels dan weer teruggezet worden, door naar de back-upmap te gaan en daar op het betreffende back-upbestand (met datum en extensie .reg) dubbel te klikken.

Taalkeuzes

Vervolgens kunt u kiezen tussen een volledige installatie (full) of een persoonlijke (custom). Dat laatste raad ik u aan, zodat u zelf kunt aangeven welke vertalingen bijvoorbeeld u opgenomen wilt zien. Mogelijk hebt u voor de Arabische versie geen belangstelling maar voor de Spaanse weer wel. De computer kan dat zelf niet raden. En of u echt alle 49 Engelse versies zult gebruiken betwijfel ik. Daar zit echter wel een versie tussen met apocriefen en een Targum. Dus raadzaam om die lijsten handmatig na te gaan. Ook 17 versies van de Griekse tekst kan wat teveel van het goede worden. Wel gaat het hier om meer dan alleen de Griekse tekst van het Nieuwe Testament. We treffen in de lijst we de apostolische vaders en de werken van Joséfus tegen. Verder uiteraard Tischendorf, Westcott and Hort etc. Keuzes genoeg dus.

Overigens kunt u nu bepalen een aantal versies op uw PC te zetten, terwijl u later in het programma nog kunt aangeven of deze wel of niet zichtbaar zijn. Zelfs kunt u later nog versies toevoegen.

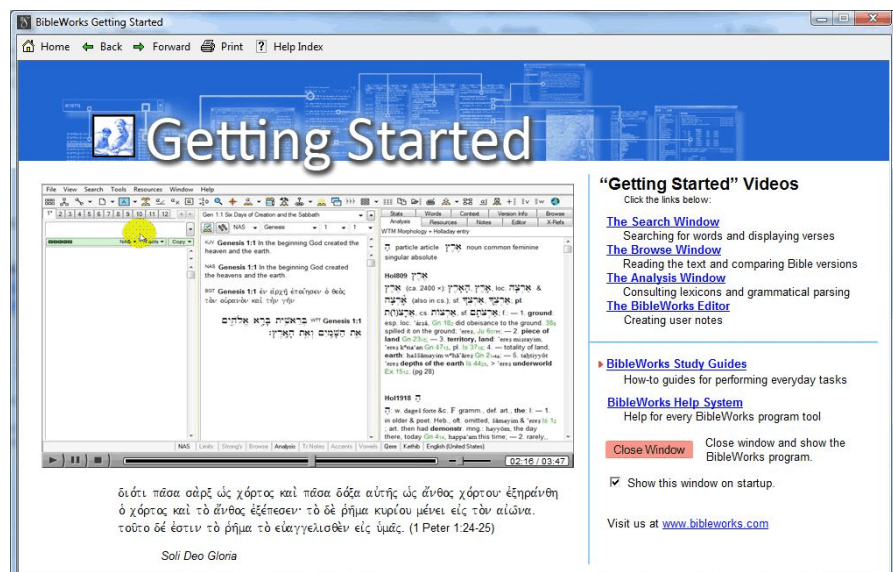
De lijst met lexica is eveneens aanzienlijk (38). Het somt namen op als Bagster, Easton, Friberg, Gesenius, Louw-Nida, de Peshita, Robertson maar ook het commentaar van Matthew Henry. Of de grammatica of de syntaxis van het Hebreeuws.

De verdere installatie werkt vlekkeloos. Nadat alles is geïnstalleerd moet de computer herstart worden. Starten we nu het bijbelprogramma, dan moet dit eerst geactiveerd worden, wat bij een openstaande internetverbinding geen enkel probleem is. Verder moet ook de registratie binnen 30 dagen plaatsvinden.

Helpvideo

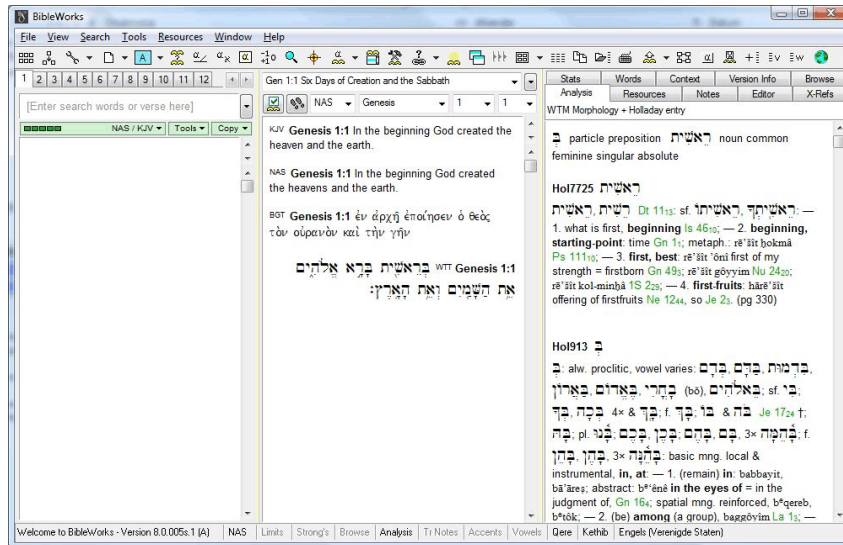
Het programma start nu met een openingsscherm (door een vinkje uit te zetten krijgen we dat scherm niet meer iedere keer te zien). Een introductievideo kan gestart worden, waardoor een eerste kennismaking met het nieuwe programma plaatsvindt. Al direct valt op dat de lay-out anders is dan gebruikelijk, er meer van kleur gebruik gemaakt wordt en de getoonde informatie op

het scherm aanzienlijk meer is dan in vorige versies. Aan de rechterzijde van dit openingsscherm zien we dat er meerdere video's aanwezig zijn, zodat de verschillende mogelijkheden (ook achteraf) bestudeerd kunnen worden. Bovendien kun je bij elk item binnen het programma dat door de muis aangewezen wordt op de toets F1 drukken, zodat er helpinformatie verschijnt.

Steeksleutel

We gaan nu het eigenlijke programma starten. Een klein meditatief venster verwelkomt ons.

In drie parallelle kolommen dient het programma zich vervolgens aan. Links vinden we het zoek- en resultatenvenster. In het midden we de tekst, rechts de verklaringen. Standaard staan in de middelste kolom enkele vertalingen (King James, New American Standard Bible, Septuagint en de Hebreeuwse codex

Leningradensis bij een tekst uit het OT). Via de steeksleutel op de knoppenbalk komen we in het optievenster waar een veelheid van instellingen naar persoonlijke smaak gezet kunnen worden. Bij het item 'Bible versions' kan dan gekozen worden welke versies standaard zichtbaar moeten zijn. Onder 'version order' kunnen we de volgorde bepalen, zodat bijvoorbeeld de Statenvertaling standaard bovenin staat. In de lijst die daar zichtbaar is staan in principe alle vertalingen die op de PC geïnstalleerd zijn. Er kan ook voor gekozen worden alleen de actieve versies te laten zien, die, welke daadwerkelijk in het tekstvenster zichtbaar zijn.

In the Browse Window you can display the same verse in multiple versions. These settings permit you to customize the order in which multiple versions will be displayed.

Version	Description
Dutch	SVV Statenvertaling (1637) with Codes
Dutch	LEI Leidse Vertaling (1912/1994)
Dutch	LUV Lutherse Vertaling (1750/1933/1994)
Dutch	NBG The Netherlands Bible Society (1951)
English	KJV King James (1611/1769) with Codes
English	NAS New American Standard Bible with Codes (1977)
English	PJE Targum Pseudo-Jonathan in English by Etheridge
German	ELO Unrevidierte Elberfelder (1905)
German	L45 Luther 1545 German Bible
Greek	BGT BibleWorks Greek LXX/BNT
Greek	BYZ Robinson-Pierpont Majority Text (1995)
Hebrew	WTT Leningrad Hebrew Old Testament
Latin	VUL Latin Vulgate

Version List

- Show All Versions
 Show Active Only

Open

Save to File

Move Up

Move Down

Met de knoppen 'Move Up' en 'Move Down' kunnen de vertalingen naar believen geschoven worden.

Wilt u deze volgorde altijd behouden, klik dan op OK, zodat deze is vastgelegd. Wilt u bijvoorbeeld in bepaalde omstandigheden een andere volgorde hebben (voor het werken aan de promotie een andere dan voor de preek), dan kan de vastgelegde volgorde in een file worden weggeschreven. Zo kunt u er twee aanmaken, de een met de naam studie en de ander met de naam preek.

Verklaring

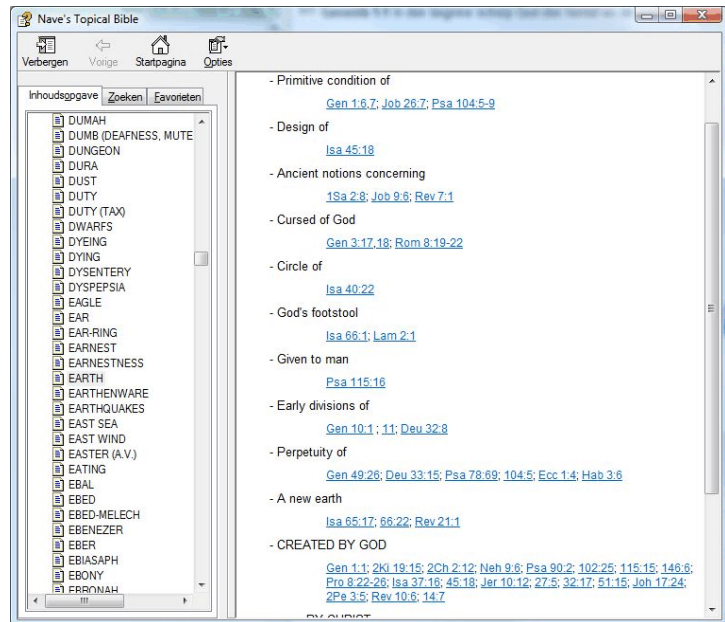
Nog steeds uitgaande van de beginsituatie zien we in ons middenvenster een aantal vertalingen van Gen. 1: 1. Wanneer we nu met de muis over de verschillende vertalingen en de woorden heengaan zien wij in onze rechtervenster de inhoud steeds verspringen. Staande op het woordje 'beginne' in de Statenvertaling zie ik rechts direct de stam ברא, met de uitleg van dit woord. Zet ik de muis op het woord Genesis in de King James, dan krijg ik rechts de Matthew Henryverklaring. En bij de Hebreeuwse tekst krijg ik in het rechtervenster direct een woordenboek te zien. Een veelheid van mogelijkheden dus.

Wie overigens de Shift-knop vasthoudt zal zien dat de getoonde informatie in het rechtervenster blijft staan ook wanneer men nu de muis verplaatst.

Nog veel meer

Het rechtervenster blijkt ook nog te bestaan uit een onderverdeling in verschillende tabbladen. Tot nu toe hebben we alleen nog maar gezien wat onder het eerste tabblad

(Analysis) staat. Er is echter veel meer. Op het tabblad resources ontdekken we een veelheid van verwijzingen uit woordenboeken, die we op dit moment even voor kennisgeving aannemen. Een verrassing is ook het tabblad X-refs. Hier krijgen we de referenties te zien, d.w.z. de plaatsen in de Bijbel waar parallele uitspraken over de verschillende woorden gevonden worden. Standaard zien we hier teksten uit de King James, maar dit kan ook ingesteld worden op de Statenvertaling of elke andere vertaling. Bovendien zijn er ook meerdere lijsten waaruit we deze referentieteksten willen zien. Standard staat deze op TSK (Treasury of Scripture Knowledge).

Een interessante database is bijv. ook Nave's Topical Bible, waar het niet gaat over parallele teksten, maar over de onderwerpen. Zie bijgaand plaatje, waar een aantal aspecten over de schepping vanuit de Schrift belicht worden. Een onuitputtelijke bron!

Het programma werkt nu en deze eerste kennismaking geeft een goed gevoel en zet aan om met het programma aan de slag te gaan. Om te ontdekken wat voor schatten er allemaal nog meer in verborgen zijn. Een uitnodiging voor hen die nog altijd twifelen aan een uitgebreid bijbelprogramma!